

Arbetsmarknadsdepartementet
A2026/00012**Genomförande av plattformsdirektivet (SOU 2026:3)**

Arbetsdomstolen har granskat förslagen i betänkandet utifrån domstolens verksamhetsområde och de intressen som domstolen har att bevaka.

Synpunkter på rätten att föra fastställsetalan (2 kap. 5 § lag om plattformarbete)

Arbetsdomstolen har ingen erinran mot förslaget som innebär att en person som utför eller har utfört plattformarbete ska kunna föra en fastställsetalan om att han eller hon är arbetstagare, även om den föreslagna bestämmelsen tycks gå utöver vad som följer av plattformsdirektivet¹.

Arbetsdomstolen efterfrågar dock ett resonemang kring varför inte den digitala plattformen eller intermediären, dvs. de i sammanhanget potentiella arbetsgivarna, ska ha motsvarande rätt att föra en negativ fastställsetalan om att dessa aktörer inte är en arbetsgivare. Även en sådan tvist skulle, på ett klart och tydligt sätt, uppfylla syftet att fastställa sysselsättningsstatusen för personer som utför plattformarbete. Det bör därför övervägas i den fortsatta beredningen om en sådan rätt att föra en negativ fastställsetalan bör införas, förslagsvis genom att justera förslaget så att talan får föras om person ”är eller inte är arbetstagare”.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/2831 av den 23 oktober 2024 om förbättrade arbetsvillkor för plattformarbete.

Förtydligande avseende särskilda representanter för uppdragstagare (7 kap. 10 § lag om plattformarbete)

Av första stycket i den föreslagna bestämmelsen följer bl.a. att en digital arbetsplattform eller en intermediär inte får utsätta ”en representant som avses i 4 kap. 18 §” för repressalier för att denne påtalat, anmält eller inlett rättsliga eller administrativa förfaranden med anledning av överträdelser av lagen. I 4 kap. 18 § definieras särskilda representanter som ”representanter för uppdragstagare, som utför plattformarbete och som inte kan företrädas av en arbetstagarorganisation”. Bestämmelsen baseras på artikel 15 i plattformsdirektivet. Utredningen har funnit det svårt att på ett lättillgängligt sätt omvandla artikel 15 till en svensk lagregel (se avsnitt 7.12.3 i betänkandet). Utredningen har anfört att representanterna är sådana som agerar på uppdrag av en uppdragstagare som utför plattformarbete och att det kan ske genom att representanten fått en fullmakt från personen som utför arbetet. Arbetsdomstolen saknar dock ett närmare resonemang kring vem en sådan särskild representant skulle kunna vara och vilken rättslig ställning den har i förhållande till bestämmelserna i den föreslagna lagen. Domstolen noterar därvid särskilt att även sådana representanter omfattas av förbudet mot repressalier i 7 kap. 10 § i den föreslagna lagen. De verkar därmed ha en självständig rätt att kräva skadestånd för överträdelse av bestämmelsen i enlighet med vad som anges i 7 kap. 13 §. I författningskommentaren till den bestämmelsen anges att det kan utläsas av lagens övriga bestämmelser vem som är berättad till skadestånd. Vidare så anges att personer som utför plattformarbete och berörda arbetstagare utgör exempel på sådana som kan vara berättigade till skadestånd enligt lagen. Arbetsdomstolen saknar dock ett resonemang och ett klagörande av vad som gäller för sådana särskilda representanter som avses i 4 kap. 18 §. Ett sådant klagörande skulle vara önskvärt för att underlätta för rättstillämpningen.

Synpunkter på förslaget om solidariskt skadeståndsansvar för intermediärer (7 kap. 14 § lag om plattformarbete)

En bestämmelse om att den s.k. intermediären kan vara solidariskt ansvarig för skadestånd som den digitala arbetsplattformen är skyldig att betala med

anledning av brott mot lagen tycks inte krävas enligt plattformsdirektivet, men föreslås ändå av utredningen. Bestämmelsen innebär att en person som är anställd hos en intermediär kan rikta skadeståndsanspråk mot sin arbetsgivare för en överträdelse som har begåtts av dennes kund. Mot denna bakgrund anser domstolen att bestämmelsen är onödigt ingripande och även tvistedrivande. Den bör inte införas.

Synpunkter på hänvisningen till arbetstvistlagen (8 kap. 2 § lag om plattformarbete)

Arbetsdomstolen anser inte att det finns skäl att låta samtliga tvister mellan enskilda, om tillämpning av den föreslagna lagen, handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. En sådan ordning medför att Arbetsdomstolen kan få handlägga olika typer av tvister som inte är arbetstvister och inte heller förs av de som normalt är parter i domstolen.

Arbetsdomstolen delar inte utredningens bedömning att det framstår som ändamålsenligt och tillräckligt med två prejudikatinstanser, dvs. Arbetsdomstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. I dag avgörs t.ex. mål om tillämpning av dataskyddsförordningen² av tre prejudikatinstanser. Dessutom skulle direktivets syfte att säkerställa sysselsättningsstatusen för personer som utför plattformarbete uppfyllas i större utsträckning om samtliga mål mellan enskilda inte skulle handläggas enligt arbetstvistlagen med Arbetsdomstolen som enda prejudikatinstans. I en tvist om tillämpning av den föreslagna lagen där det inte har någon betydelse för sakens prövning om den som utfört plattformarbete är arbetstagare eller uppdragstagare kommer Arbetsdomstolen inte heller att pröva den frågan. Om hänvisningen till arbetstvistlagen för samtliga mål tas bort innebär det dock att Arbetsdomstolen och andra domstolar kommer att behöva ta ställning till om det är en arbetstvist eller inte. Det innebär att sysselsättningsstatusen för den som utför plattformarbete också kommer att klargöras i samtliga fall. En sådan ordning skulle enligt domstolens bedömning alltså vara mer förenlig med direktivets syfte.

---

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Utredningen kan ha underskattat den potentiella måltillströmningen

I konsekvensavsnittet i betänkandet uppmärksammas att det rör sig om omkring 100 000 personer som utför plattformarbete och som kommer att få möjlighet att väcka talan om skadestånd (se avsnitt 11.9.4 på s. 406). Utredningen har vidare anfört att den trots detta inte tror att Arbetsdomstolen eller de allmänna domstolarna behöver ytterligare medel. Samma bedömning görs även avseende den situationen att arbetstagarorganisationerna för talan för egen del. Arbetsdomstolens anser att utredningen kan ha underskattat den potentiella måltillströmning som den föreslagna lagen ger upphov till, inte minst mot bakgrund av den rättsliga presumtion som föreslås i 2 kap. 1 och 2 §§ lagen om plattformarbete samt den därtill kopplade möjligheten att föra en fastställsetalan enligt 2 kap. 5 §. Dessa bestämmelser kan dels ge upphov till avsevärt fler tvister avseende krav som baseras på arbetstagar rättigheter, som exempelvis semesterförmåner enligt semesterlagen, dels tvister som har till syfte att fastställa rätt sysselsättningsstatus för de som utför plattformarbete.

Vidare framgår av betänkandet att plattformsdirektivet motiveras dels av den särskilda teknik som används vid plattformarbete, dels av att personer som utför plattformarbete ofta befinner sig i en utsatt position på arbetsmarknaden (se avsnitt 9.9.3 och skäl 6 i plattformsdirektivet). Det har inom ramen för tidigare lagstiftningsarbete uppmärksammats att vissa arbetstagarorganisationer bedriver ett aktivt arbete med att nå arbetstagare i riskgrupperna för t.ex. arbetslivskriminalitet, se betänkanden Arbetslivskriminalitet – upplägg - verktyg och åtgärder - fortsatt arbete (SOU 2025:25 avsnitt 6.7.1). Mot denna bakgrund ser Arbetsdomstolen att den nya lagen, på liknande sätt som skett inom vissa branscher där risken för arbetslivskriminalitet har bedömts hög, kan ge upphov till att vissa arbetstagarorganisationer bedriver aktivt arbete med att nå ut till just de som utför plattformarbete. I förlängningen kan befaras att det kan leda till en avsevärd måltillströmning. Dessa konsekvenser bör beaktas i den fortsatta beredningen.

Detta yttrande har beslutats av ordförandena Lars Dirke,
Karin Renman, Sören Öman och Catharina Nordlander efter föredragning av
rättssekreteraren Jenny Linde.

På Arbetsdomstolens vägnar

Lars Dirke